

Spegla och göra synligt

Ett konstprojekt om Järpen, i Järpen, för Järpen

På Ahlbergshallen i Östersund visas en del av ett flerårigt konstprojekt om Järpen. Det är fragment av olika delar, strimlat makulerat dokument som jag känner igen från Eirin Marie Solheim Pedersens tidigare utställningar.

För att få en förståelse om Järpen krävs lite kort bakgrundsfakta. Järpen är ett industrisamhälle som utvecklades och växte mest i och med byggandet av järnvägen. Pappersfabriken var vid början av 1900-talet Jämtlands största industri med över 200 anställda. Järpens utveckling och befolkningsstatistik har gått i vågor sedan fabriken stängde. Från att ha utvecklats och haft sjunkande befolkningsstatistik har invånarantalet på senaste åren ökat då många nyanlända flyktingar placerats i samhället. Många som också blivit engagerade i Eirin och Jannes konstprojekt.

Allt började med att Eirin flyttade till Järpen från Norge 2007 och ville arbeta med processer. I Norge möttes hon av oförstående kring hur man arbetar så i konsten, fokus låg i producerande av konst och utställningar. Hon upplevde att ingen såg hennes kompetens och kunnande inom det konstnärliga området. Men ville vara en resurs trots att hon ännu inte formulerat sina tankar kring hur och i vilken form. Efter ett seminarium i Sundsvall 2009 började hon fundera kring ett samhälles identitet men ville också hitta människor i hennes närområde samt nyttja deras kompetens. Projektet utvecklades så småningom och blev ett samarbete mellan Eirin Pedersen bosatt i Järpen och Janne Björkman bosatt i Kramfors.

Arbetet har bland annat resulterat i två workshops som har löpt över flera år. Men också i en konstnärlig gestaltning som finns längs E14. Fotograf Sara Nordangård har bland annat varit handledare, fokus har varit att engagera ungdomar bosatta i Järpen. Fyra av deltagarna har även ställt ut på "konstkuben" (Järpens bibliotek). Alla har varit amatörer men haft fotointresset gemensamt. Skrivworkshopen har haft samma upplägg och pågått i tre år, den har resulterat i en katalog och en box med texter från deltagarna.

Janne Björkman har arbetat med gymnasieelever. Konstverket tog sin början då han märkte hur många bänkar det fanns i samhället. På Ahlbergshallen finns en bänk utställd med titeln "sociala skulpturer". Titeln har lånats av Joseph Beuys. Beuys som arbetade med konceptkonst och myntade begreppet "sociala skulpturer" vilket gick ut på att vem som helst kunde vara konstnär. Kanske det har varit en arbetsmetod under Janne Björkmans handledning med eleverna? Deltagarna blev tilldelade en bänk att skriva eller måla på och en systemkamera för att dokumentera arbetet. Eirin har arbetat med mobilkameror. Syftet har varit att arbeta prestigelöst med eleverna och att använda sig av material som eleverna har tillgång till själva.

Det är många bitar som ska placeras i en kontext, mycket som ska passa in och ta plats. När blir det konst och inte "bara" dokumentation? Det ges inga direkta svar men frågeställningen är viktig. En tidslinje finns presenterad längs väggarna där besökaren bland annat får följa 28 ansökningar. Det blir som en verksamhetsrapport. Dokument och fotografier ligger huller om buller. Regisserat, men det saknas vägledning. Får sakerna röras? Processen anses men produktionen har blivit stor och tagit över. Hur presenteras ett samtal som kanske ägt rum runt kaffebordet? Hur ställer man ut förtroende och nya kontakter? Det är enklare att få koncentration i boken. Där hittar jag strukturen.

Text och foto: Linda Petersson

Volym 2017-08-05